

**Zakres wiedzy i umiejętności Wojewódzkiego Konkursu Przedmiotowego z Języka  
Polskiego  
w roku szkolnym 2026/2027.**

**Etap I – szkolny.**

**Zakres treści:**

**1. Kształcenie literackie i kulturowe.**

Uczeń:

- Określa tematykę oraz problematykę utworu;
- Wskazuje nadawcę i odbiorcę (adresata wypowiedzi).
- Rozróżnia narrację pierwszoosobową i trzecioosobową oraz określa ich funkcje w utworze.
- Wyróżnia elementy świata przedstawionego w utworze, w tym: zdarzenia, sytuacje, wątki (główne, poboczne), postacie (pierwszoplanowe, drugoplanowe, epizodyczne), określa czas i miejsce przedstawionych zdarzeń, wskazuje zależności między zdarzeniami.
- Rozpoznaje fikcję literacką; rozróżnia elementy realistyczne i fantastyczne w utworach.
- Przedstawia własne rozumienie utworu i uzasadnia przyjęte stanowisko.
- Wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach.
- Analizuje i interpretuje teksty literackie oraz inne teksty kultury, w tym ikoniczne: obraz, plakat, grafika, fotografia.
- Odróżnia informacje o faktach od opinii.
- Porównuje utwory literackie lub ich fragmenty pod względem treści i formy.
- Wskazuje związek treści utworu z tekstem graficznym.
- Charakteryzuje osobę mówiącą w wierszu (podmiot liryczny), narratora, bohaterów.
- Rozpoznaje metaforę (ożywienie, uosobienie), porównanie, epitet, wyraz dźwiękonaśladowczy, powtórzenie, pytanie retoryczne, anaforę, apostrofę, aluzję literacką, paralelizm i określa ich funkcje.
- Wskazuje elementy rytmizujące wypowiedź, w tym: wers, rym, strofę, refren.
- Rozróżnia synonimy, antonimy, homonimy, rozumie ich funkcje w tekście i stosuje je we własnych wypowiedziach.

## **2. Kształcenie językowe.**

Uczeń:

- Rozpoznaje wypowiedzenia oznajmujące, pytające, rozkazujące.
- Rozpoznaje zdania pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte, zdania złożone, równoważniki zdania, zdania bezpodmiotowe.
- Buduje wskazane w punktach 1) oraz 2) wypowiedzenia i je przekształca.
- Rozróżnia zdania złożone współrzędnie i podrzędnie oraz je tworzy.
- Rozróżnia odmienne i nieodmienne części mowy i określa ich funkcje składniowe w wypowiedzeniu.
- Rozpoznaje formy przypadków, liczby, osoby, czasu, trybu, strony i rodzaju gramatycznego odmiennych części mowy.
- Stopniuje przymiotniki i przysłówki.
- Oddziela temat fleksyjny od końcówki, wskazuje oboczności.
- Odróżnia czasowniki dokonane od niedokonanych, rozpoznaje nieosobowe formy czasownika (zakończone na -no, -to, bezokoliczniki, konstrukcje z „się”).
- Rozpoznaje imiesłowy przymiotnikowe czynne i bierne, tworzy je oraz określa ich funkcje w tekście.
- Poprawnie używa czasowników w trybach: orzekającym, przypuszczającym oraz rozkazującym.
- Stosuje konstrukcję stron czynnej oraz biernej czasownika i przekształca czasowniki ze strony czynnej na bierną i odwrotnie, odpowiednio do celu oraz intencji wypowiedzi.
- Wskazuje w wyrazie głoski, litery i sylaby.
- Rozpoznaje rodzinę wyrazów, rdzeń, tworzy wyrazy pochodne.
- Dokonuje analizy słowotwórczej wyrazów – wskazuje podstawę słowotwórczą i formant, określa funkcje formantów, w tym tworzy zdrobnienia i zgrubienia.

## **3. Tworzenie wypowiedzi**

Uczeń:

- Tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: opowiadanie (twórcze, odtwórcze), opis (w tym opis przeżyć wewnętrznych), list prywatny, recenzja, zaproszenie, podziękowanie, ogłoszenie.
- Redaguje wypowiedź w oparciu o podaną lekturę oraz własne doświadczenia czytelnicze.

- Stosuje odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję.
- W sposób rzeczowy argumentuje swoje stanowisko, zgadza się z cudzymi poglądami lub z nimi polemizuje.
- Odróżnia argument od przykładu.
- Wykorzystuje wiedzę o języku w tworzonych wypowiedziach, w tym zasady ortografii i interpunkcji.